

Б.Я. Сало

РОЗВІДКИ У ВЕРХІВ'ЯХ ЗАХІДНОГО БУГУ У 2009 р.

The main goal of the archaeological prospecting in the upper reaches of the Western Buh River was the search for monuments and their localization on the archaeological map of Lviv Oblast.

У 2009 р. експедиція НДЦ РАС ІА НАНУ провадила розвідки у верхів'ях р. Західний Буг (р. Солотвина і канал Яричівський), а саме у Буському та Кам'янко-Бузькому районах Львівської обл. Відкрито п'ять різночасових пам'яток.

Запитів Х. Поселення знаходиться за 2,0 км на південний схід від околиці смт Запитів Кам'янко-Бузького району і приблизно за 1,1 км на південний схід від перетину залізниці з Яричівським каналом. Займає південний пологий схил Яричівського каналу. Видовжене з півдня на північ, приблизні розміри 70 × 30 м. Більшість знахідок представлена фрагментами ліпного посуду (горщики, миски) чорного, темно-сірого, світло-брунатного і цеглястого кольорів. У тісті домішки дрібнозернистого піску і дрібних вкраплень шамоту, жорстви, на деяких є сліди лощіння. Посуд орнаментований наліпами, вертикальними і горизонтальними нігтьовими вдавленнями і проколами під вінцем, а також наліпним валиком зі скісними насічками. На одному фрагменті зовні є сліди затирання віхтем. Поселення можна зарахувати до черепино-лагодівської групи ранньозалізного часу.

Старий Яричів V. Поселення знаходиться за 1,0 км на південь від околиці с. Старий Яричів Кам'янко-Бузького р-ну, приблизно за 0,3 км на північ від Яричівського каналу і за 0,05 км на схід від перетину русла меліоративного каналу з польовою дорогою. Займає південно-західний пологий схил Яричівського каналу. Поселення видовжене з півдня на північ, розміри приблизно 25—30 × 70 м. Більшість знахідок представлена фрагментами ліпних горщи-

ків світло-, темно-брунатного, темно-сірого і цеглястого кольорів. У тісті домішки дрібнозернистого піску. Також трапився наконечник стріли підтрикутної форми, оброблений дво-сторонньою струменевою регулярною дрібно- і середньофасетковою ретушшю. Поселення відноситься до енеоліту—культури лійчастих кубків.

Ожидів I. Поселення знаходиться за 1,4 км на південний схід від південно-східної околиці с. Ожидів Буського району і приблизно за 0,4 км на схід від перетину р. Солотвина з дорогою Ожидів—Золочів. Займає південно-західний пологий схил на схід від витoku р. Солотвина. Приблизні розміри 70 × 30 м. Знахідки представлені, головню, керамічними і крем'яними виробами. Вони дозволяють говорити про три періоди в історії пам'ятки.

Найстаріший період — висоцька культура (XI—VI ст. до н. е) — представлений фрагментами ліпного посуду і крем'яними виробами. Тісто грубої фактури зі значними домішками дрібнозернистого піску, шамоту, жорстви. Фрагменти кераміки переважно світло-брунатного, брунатного, цеглястого, червоного і чорного кольорів. Крем'яні вироби представлені: фрагментами серпів — 3,0 × 2,5 × 0,7 см, ретуш крупно- і дрібнофасеткова, суцільна, двостороння (рис. 1, 9); 2,4 × 2,0 × 0,5 см, ретуш крупно- і дрібнофасеткова, суцільна, двостороння (рис. 1, 6); 7,5 × 3,4 × 0,5 см, ретуш крупно- і дрібнофасеткова, суцільна, двостороння, сліди заповірування робочої частини (рис. 1, 11); кінцевим скребком — базальна частина пластини, оброблена кінцевою високою ретушшю, нанесеною зі сторони спинки (рис. 1, 3); ретушованою пластиною — базальна частина оброблена дрібнофасетковою ретушшю з боку спинки (рис. 1, 5); ретушованими відщепами

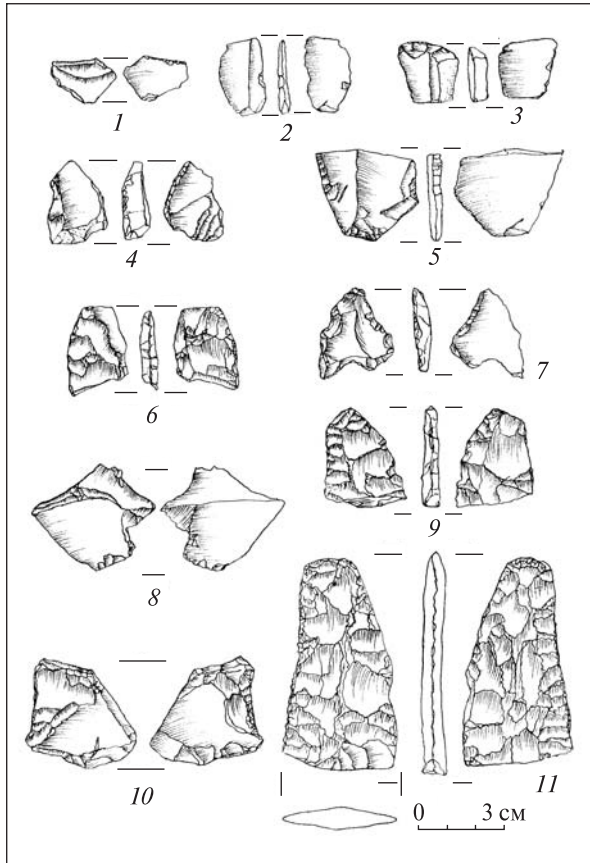

Рис. 1. Поселення Ожидів I, крем'яні знахідки

ми — оброблені дрібно- і крупнофасетковою двосторонньою крайовою ретушшю, нанесеною зі сторони спинки (рис. 1, 1, 2, 4, 8, 10); наконечником стріли — оброблений дрібнофасетковою крайовою двосторонньою ретушшю, має виїмку в основі (рис. 1, 7).

Другий горизонт представлений черняхівською культурою (II—IV ст.). Виявлено тільки фрагмент гончарної миски — з обох боків чорного кольору, в тісті домішки дрібнозернистого піску, діаметр денця 8 см.

Третій культурно-хронологічний горизонт представлений давньоруським часом (кінець X—XI ст.), а саме фрагментами кружальних горщиків світло-, темно-брунатного і темно-сірого кольорів. У тісті домішки дрібнозернистого піску.

Янгелівка I. Поселення розташоване за 0,4 км на південь від південної околиці с. Янгелівка Буського району, приблизно за 0,12 км на південний схід від сільського кладовища і за 0,06 км на північний схід від перетину автошляху Київ—Чоп (М-06; Е40) з меліоративним каналом, безпосередньо на північ від русла каналу. Займає південний пологий схил. Приблизні розміри 40 × 20 м. Знахідки представлені в

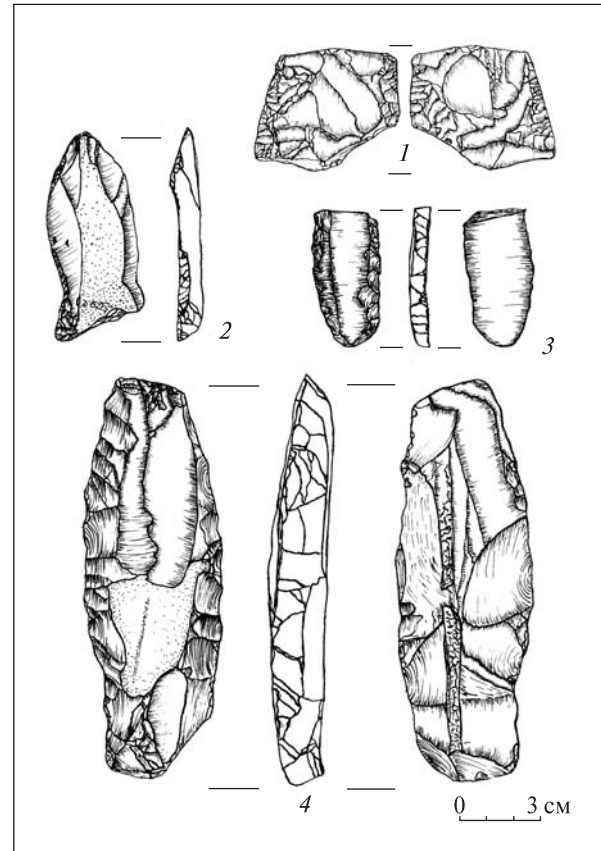

Рис. 2. Крем'яні вироби з поселення Янгелівка I (1—3), Янгелівка II (4)

основному крем'яними виробами. Можна виділити два культурно-хронологічні горизонти: волино-люблінської культури (3100—2600 рр. до н. е.) та городоцько-здовбицької (друга половина III — початок II тис. до н. е.).

Крем'яні вироби представлені: нуклеусами призматичними двоплощадковими і багатоплощадковими (середній показник $5,1 \times 4,1 \times 4,1$ см); пластинами двосхилими (середній показник $3,8 \times 1,5 \times 0,4$ см); відщепами (середній показник $2,6 \times 3,1 \times 0,4$ см); відщепами ретушованими (середній показник $5,3 \times 3,2 \times 0,9$ см); ножами і ножеподібними пластинами (середній показник $5,6 \times 2,3 \times 0,5$ см); скребками боковими з середнім показником $5,3 \times 4,1 \times 4,1$ см (рис. 2, 3), кінцевим ($5,4 \times 2,7 \times 0,3$ см) і кутовим ($3,3 \times 4 \times 0,8$ см); заготовкою наконечника дротику $7,1 \times 3,3 \times 0,8$ см (рис. 2, 2); фрагментом наконечника списа $4,7 \times 5,0 \times 0,5$ см (рис. 2, 1). Більшість знарядь волино-люблінської культури оброблена дрібно- і середньофасетковою лускоподібною ретушшю, лише один із бокових скребків оброблений скісною струменевою ретушшю.

Керамічний виріб волино-люблінської культури представлений ліпним фрагментом при-

донної частини, зовні брунатного, зсередини чорного кольорів, у тісті домішки дрібнозернистого піску і шамоту, поверхня вкрита мікротріщинами.

Янгелівка II. Пам'ятка розташована за 0,4 км на схід від церкви в селі, за 0,75 км на північний захід від русла меліоративного каналу, за 0,2 км на північ від лінії електропередач і за 0,25 км на південь від краю лісу. Займає невисоке (до 2,0 м) підвищення, видовжене з півдня на північ, приблизні розміри 70 × 30 м.

Знахідки представлені крем'яними виробами. Можна виділити два культурно-хронологічні горизонти. Найраніші матеріали пов'язані зі

свідерською культурою фінального палеоліту (XI—X тис. років тому) і представлені виробами з місцевого кременю туронського походження.

Це — олівцеподібний одноплощадковий нуклеус розмірами 7,3 × 3,8 × 3,0 см і поздовжня двохстила пластина 6,2 × 1,5 × 0,5 см. Другий горизонт представлений матеріалами ранньобронзового часу. До нього належать: заготовка сокири 15 × 5,1 × 2,0 см, оброблена крупнофасетковою крайовою крутою двобічною ретушшю (рис. 2, 4); круговий скребок 5,0 × 3,2 × 1,4 см, оброблений круговою крупно- і дрібнофасетковою ретушшю з боку спинки; круговий відбійник 5,0 × 4,6 × 2,7 см.

